

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

Η εξέγερση των νέων, κυρίως μαθητών, τον τελευταίο μήνα του έτους (2008) ήρθε να μας υπενθυμίσει ότι τα χρόνια κυλάνε, για άλλους πιο ευχάριστα, για πολλούς όχι και τόσο, αλλά η κοινωνία μοιάζει να είναι ικανοποιημένη απλώς με αυτή τη ροή των πραγμάτων. Μας υπενθύμισαν ότι δεν υπάρχουν αξιόλογες μεταρρυθμίσεις, ριζοσπαστικές ιδέες να τη συνεπάρουν, αλλαγές που θα την προβληματίσουν. Με άλλα λόγια, δεν υπάρχει πρόοδος. Πολλοί από αυτούς βλέπουν ότι δεν έχουν και μέλλον, ή πάντως αξιοπρεπές και δημιουργικό μέλλον. Η ελληνική κοινωνία βρίσκεται ακίνητη εδώ και δεκαετίες.

Αναρωτήθηκαν ορισμένοι αν είχε κοινωνικά χαρακτηριστικά αυτή η εξέγερση. Μα επρόκειτο για ένα μεγάλο κομμάτι της μαθητικής νεολαίας σε όλες σχεδόν τις μεγάλες πόλεις και για ένα μεγάλο κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας. Αφορμή ήταν η δολοφονία του μαθητή Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου. Αλλά δεν ήταν μόνο το ψυχολογικό σοκ που ξεσήκωσε τους μαθητές και πολύ ακόμη κόσμος. Ήταν η οργή. Οργή για το ίδιο το γεγονός, αλλά κυρίως για τον τρόπο και το περιβάλλον όπου ζουν, για τον τρόπο που τους αντιμετωπίζει η πολιτεία. Η εξέγερση των νέων έσπασε με βίαιο τρόπο την επιφάνεια της φαινομενικής ομαλότητας και της εύθραυστης ευημερίας.

Οι ερμηνείες των φαινομένων της εξέγερσης και της βίας που προκάλεσε ποικίλλουν αναλόγως του πολιτικού και ιδεολογικού οράματος του κρίνοντος. Για άλλους ήταν η γενιά των 700 ευρώ, και ας είναι οι μαθητές ανένταχτοι στην αγορά, και ας ήταν διαστρωματική η εξέγερσή τους αφού δεν ήταν μόνο τα παιδιά των φτωχών οικογενειών αλλά και των μεσαίων και ανώτερων στρωμάτων. Για άλλους ήταν ο ξένος δάκτυλος ή οι αναρχικοί της πλατείας. Και ας ήταν το παιδί τους εκεί. Η αλήθεια είναι ότι υπήρχαν χιλιάδες λόγοι για να κατεβεί ένας μαθητής στις διαδηλώσεις του Δεκεμβρίου και δεν έμοιαζαν όλοι μεταξύ τους. Είναι επίσης αλήθεια ότι οι μαθητές δεν είχαν συγκεκριμένα πολιτικά αιτήματα πέρα από το ότι αυτή η κοινωνία δεν τους βολεύει, και ίσως έχουν την αίσθηση ότι δεν τους πολυχρηιάζεται.

Δεν θελήσαμε να κοιτάξουμε βαθιά στον εαυτό μας και να αναρωτηθούμε για το πώς κατασκευάστηκε αυτή η κοινωνία. Οι πολιτικοί νόμιζαν ότι η κοινωνία θα προχωράει με κοινοτικά πακέτα, οι δε κυβερνώντες πιστεύουν ότι όσο έχουν πλειοψηφία μπορούν να νομιμοποιούν όλες τις

πολιτικές και ποινικές ευθύνες τους. Υπουργός εμπλεκόμενος σε ένα από τα μεγαλύτερα πολιτικά σκάνδαλα των τελευταίων χρόνων δεν ήταν αυτός που ξεστόμισε ότι «το ηθικό είναι το νόμιμο»; Δηλαδή ανισότητα, αδιαφάνεια, διαπλοκή, διαφθορά, κομματισμός, αναξιοκρατία είναι ηθικά αρκεί να είναι νόμιμα; Γιατί να συμφωνήσει ένας νέος σε αυτό το συμπέρασμα;

Ένας ποιητής γράφει κάπου πως «η πραγματικότητα δεν γίνεται κατανοητή χωρίς την κατανόηση της αθλιότητας και της απελπισίας». Όσοι πιστεύουν ότι είναι ταγοί του έθνους χρειάζεται να σκύψουν πιο βαθιά σε αυτά τα σημάδια που άτσαλα και βρώμικα η ελληνική νεολαία άφησε πάνω στα πεζοδρόμια της πόλης. Αλλά και οι υπόλοιποι, οι πολίτες αυτής της χώρας, χρειάζεται να πάρει ο καθένας το μερτικό του. Να συμβάλει καταρχάς στον προβληματισμό τού τι πρέπει να γίνει και να κάνει προτάσεις. Μεταρρυθμιστικές, οδυνηρές ή ριζοσπαστικές, που θα «βλέπουν» όμως στο μέλλον. Και ας μην ξεχάσουν, ό,τι και να προτείνουν, να ζητήσουν για αυτό και τη γνώμη των παιδιών τους. Γιατί η εξέγερσή τους ήταν η ενηλικίωσή τους.

(Άρθρο, δημοσιευμένο στο Βήμα, την 1^η Ιανουαρίου 2009)

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 100 έως 120 λέξεις.
Μονάδες 25
2. Να σχολιάσετε σε 80 με 100 λέξεις την φράση «η πραγματικότητα δεν γίνεται κατανοητή χωρίς την κατανόηση της αθλιότητας και της απελπισίας».
Μονάδες 12
3. Το κείμενο ανήκει στο γραμματειακό είδος του άρθρου. Αναφερθείτε σε τρία χαρακτηριστικά του γνωρίσματα με σχετικές αναφορές στο κείμενο.
Μονάδες 6
4. Με ποια συλλογιστική πορεία αναπτύσσει τη σκέψη του ο συγγραφέας στην τρίτη παράγραφο του κειμένου; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.
Μονάδες 7

5. α) *μοιάζει, ροή, αξιόλογες, ριζοσπαστικές, συνεπάρουν*: Να δώσετε από μία συνώνυμη για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις της 1^{ης} παραγράφου του κειμένου.

Μονάδες 5

- β) *αναρωτηθούμε, πιστεύουν, εμπλεκόμενος, διαφθορά, αναξιοκρατία*: Να δώσετε από μία αντώνυμη για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις της 4^{ης} παραγράφου του κειμένου.

Μονάδες 5

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Σε ένα κείμενο που θα δημοσιεύσετε στην ιστοσελίδα του σχολείου σας, καταθέτετε τις απόψεις σας για το θέμα της αμφισβήτησης και της συμμετοχής των νέων στα κοινά. Στο κείμενό σας να αναφερθείτε στους λόγους που μπορούν να εξεγείρουν τους νέους της εποχής μας αλλά και στους τρόπους με τους οποίους μπορούν να συντελέσουν στην πρόοδο της κοινωνίας μέσα από τη συμμετοχή τους στα κοινά. (500 – 600 λέξεις)

Μονάδες 40

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Β. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Ο αρθρογράφος πραγματεύεται στο συγκεκριμένο κείμενο την εξέγερση των νέων, το Δεκέμβρη του 2008, και τις προεκτάσεις της. Αρχικά τονίζει ότι η εξέγερση μας υπενθύμισε ότι ζούμε σε μία κοινωνία που βρίσκεται σε τέλμα. Στη συνέχεια, υπεραμύνεται του κοινωνικού χαρακτήρα της, υπογραμμίζοντας ότι με αφορμή τη δολοφονία του Γρηγορόπουλου ένα μεγάλο κομμάτι των μαθητών και της κοινωνίας διαμαρτυρήθηκαν για τον τρόπο που αντιμετωπίζονται. Αναφέρεται στη μαζικότητα της εξέγερσης με βασικό αίτημα την αλλαγή της κοινωνίας, που περιθωριοποιεί τους νέους, και την αλλαγή της νοοτροπίας των πολιτικών που διοικούν με τακτικές που υποθάλλουν τη διαφθορά και την αναξιοκρατία. Τέλος, καταλήγει συνιστώντας στους επίδοξους πολιτικούς και πνευματικούς ηγέτες να αφουγκραστούν τα μηνύματα της εξέγερσης των νέων και στους πολίτες να συμμετέχουν ενεργά στη μεταρρύθμιση της κοινωνίας με ορίζοντα το μέλλον.
2. Στην εποχή του υλικού ευδαιμονισμού βλέπουμε την πραγματικότητα μέσα από το δικό μας ιδιοτελές πρίσμα χωρίς καμιά διάθεση προβληματισμού και ουσιαστικής συμμετοχής στο κοινωνικό γίνεσθαι. Αυτή η αντιμετώπιση της πραγματικότητας όμως είναι επιφανειακή και αποπροσανατολίζει από τα βασικά προβλήματα της κοινωνίας. Η πραγματικότητα γίνεται κατανοητή όταν εξετάζονται και οι αρνητικές πτυχές της. Γι' αυτό πρέπει να δούμε σε βάθος τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο σύγχρονος άνθρωπος. Πιο συγκεκριμένα να προσεγγίσουμε ουσιαστικά τα προβλήματα της ανεργίας, της ανισότητας, της αναξιοκρατίας, της διαφθοράς, της φτώχειας, της οικολογικής καταστροφής, της πείνας, του ρατσισμού, της βίας και των πολεμικών συγκρούσεων. Τότε μόνο θα δούμε τις άθλιες συνθήκες που δημιουργούν τα προβλήματα αυτά, θα ευαισθητοποιηθούμε και θα κινητοποιηθούμε για την ουσιαστική επίλυσή τους.
3. α. Έχει αφορμή από επίκαιρο θέμα [«η εξέγερση των νέων του τελευταίου μήνα του έτους (2008)»] για την εποχή που γράφτηκε και σχολιάζοντας, ερμηνεύει το γεγονός της νεανικής αντίδρασης με αναφορές στη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα.

- β. Ανήκει στην κατηγορία των άρθρων γενικού ενδιαφέροντος, συγκεκριμένα κοινωνικού. Πραγματεύεται ένα θέμα που απασχολεί την κοινή γνώμη, την αντίδραση των νέων.
- γ. Κυριαρχεί η αναφορική λειτουργία της γλώσσας.
- δ. Έχει ουδέτερο ύφος. Ενδεικτική είναι η χρήση γ' προσώπου (π.χ. «μοιάζει, δεν υπάρχουν, βρίσκεται, επρόκειτο.... »).
- ε. Έχει σύντομη έκταση.
4. Η τρίτη παράγραφος του κειμένου αναπτύσσεται με παραγωγική συλλογιστική πορεία. Ο συγγραφέας ξεκινά από τη γενική διαπίστωση ότι οι ερμηνείες για τα φαινόμενα εξέγερσης και βίας (που προκάλεσε η δολοφονία του μαθητή Αλέξη Γρηγορόπουλου) διαφέρουν ανάλογα με το πολιτικό και το ιδεολογικό υπόβαθρο αυτού που κρίνει. Στη συνέχεια, δικαιολογεί την άποψή του με την ειδικότερη θέση ότι κάποιοι κατηγορούν τα παιδιά των 700 ευρώ γι' αυτά τα γεγονότα, ενώ άλλοι τους ξένους δακτύλους ή τους αναρχικούς.
5. α) μοιάζει: φαίνεται
ροή: εξέλιξη
αξιόλογες: σημαντικές, αξιοσημείωτες
ριζοσπαστικές: ρηξικέλευτες, καινοτόμες
συνεπάρουν: ενθουσιάζουν
- β) αναρωτηθούμε: αποδεχτούμε
πιστεύουν: αμφιβάλλουν, αμφισβητούν
εμπλεκόμενος: αμέτοχος
διαφθορά: διαφάνεια, νομιμότητα
αναξιοκρατία: αξιοκρατία

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

ΤΙΤΛΟΣ: Η ΝΕΑΝΙΚΗ ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ

Α: ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σε κάθε κοινωνία, σε κάθε εποχή και κάτω από οποιεσδήποτε συνθήκες, το πιο ελπιδοφόρο κομμάτι μιας κοινωνίας είναι οι νέοι άνθρωποι. Είναι η δύναμη που μπορεί να ανανεώσει και να ωθήσει προς την εξέλιξη κάθε πτυχή της κοινωνικής ζωής. Όταν λοιπόν οι νέοι σε μία κοινωνία εξεγείρονται η κοινωνία αυτή οφείλει να σκύβει με ενδιαφέρον και αγάπη και να νιώθει τους λόγους που πυροδοτούν την κάθε εξέγερση των νέων.

B: ΚΥΡΙΟ ΜΕΡΟΣ**1. Α΄ ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: ΛΟΓΟΙ ΠΟΥ ΕΞΕΓΕΙΡΟΥΝ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΤΗΣ ΕΠΟΧΗΣ ΜΑΣ**

- Ανεργία, οικονομικό αδιέξοδο, ασφυξία των νέων, γενιά των 700 ευρώ, και από την άλλη πλουτισμός, ατομισμός, αποθέωση της λογικής του χρήματος.
- Ανεπάρκεια του εκπαιδευτικού συστήματος, τεχνοκρατικός χαρακτήρας, τυποποιημένες γνώσεις, εντατικοποίηση και εξετασιοκεντρικός χαρακτήρας, ανούσιο περιεχόμενο.
- Κρίση ηθικών και κοινωνικών αξιών, ανισότητα οικονομική και κοινωνική, μεγάλες ομάδες νέων ανθρώπων που εξωθούνται στο κοινωνικό και επαγγελματικό περιθώριο.
- Κρίση των ανθρώπινων σχέσεων, ωφελιμισμός και υστεροβουλία, φόβος και αποξένωση της σύγχρονης μεγαλούπολης.
- Δυσλειτουργία της δημοκρατίας – διαφθορά – αδιαφάνεια – αδυναμία προβολής των αιτημάτων της νέας γενιάς που αισθάνεται αποκλεισμένη από την πολιτική εκπροσώπηση.
- Άνοδος αντιανθρώπινων, μισαλλόδοξων και ρατσιστικών ιδεολογιών και αντίστοιχων πολιτικών κομμάτων – στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες -, που προτάσσουν με δογματικό τρόπο αντιδημοκρατικά, εθνικιστικά και ξενοφοβικά κηρύγματα και ευαγγελίζονται έναν ασφυκτικό και αυταρχικό θαυμαστό νέο κόσμο.
- Πολιτιστική ισοπέδωση, κυριαρχία του μοντέλου της τηλεοπτικής αισθητικής, χλευασμός από τα τηλεοπτικά ανεγκέφαλα και επιφανειακά πρότυπα και είδωλα κάθε διαφορετικής ποιοτικής πρότασης που υπερβαίνει την λογική της τηλεοπτικής πραγματικότητας.
- Η καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος και η έλλειψη ουσιαστικών θεσμών και δράσεων προς την κατεύθυνση της ανατροπής μιας πορείας που φαντάζει χωρίς επιστροφή.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ:

- Εκτός από τους παραπάνω λόγους η εξέγερση είναι συνυφασμένη με την ίδια τη νεότητα, αφού αποτελεί συστατικό της στοιχείο. Κατά συνέπεια είναι εύλογο να περιμένει κανείς την εξέγερση των νέων με όποιον τρόπο και αν αυτή τελικά εκφράζεται.
- Μια άλλη ομάδα ανθρώπων επισημαίνει πάλι, ότι η εξέγερση των νέων είναι προϊόν της ευκολίας με την οποία παραχωρήθηκαν στη γενιά αυτή όλα τα αγαθά που επιθυμούσε –κυρίως υλικά αγαθά- με ευθύνη –κυρίως -της οικογένειας. Όταν λοιπόν η νέα γενιά συνειδητοποιεί ότι τίποτε δεν πρέπει να θεωρείται δεδομένο, αισθάνεται προδομένη και αντιδρά ανώριμα, σπασμωδικά και βίαια, χωρίς να αναλαμβάνει τις ευθύνες που της αντιστοιχούν και χωρίς να δείχνει διάθεση να εργαστεί σκληρά για να ξεπεράσει την κρίση.

2. Β' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: ΤΡΟΠΟΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΥΤΑ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΔΩΣΕΙ ΜΟΝΟ Η ΥΓΙΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΡΡΟΠΗΜΕΝΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΣΤΑ ΚΟΙΝΑ ΠΟΥ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΠΙΤΕΥΧΘΕΙ ΜΕ ΠΟΙΚΙΛΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ

- Διαμόρφωση υγιούς πολιτικής συνείδησης άσκηση στις δημοκρατικές διαδικασίες, στις αρχές του διαλόγου και της ισότητας μέσω του θεσμού της οικογένειας και της εκπαίδευσης- (συμμετοχή-ανάληψη πρωτοβουλιών στο πλαίσιο των σχολικών κοινοτήτων).
- Συμμετοχή στο δημόσιο διάλογο είτε θεσμικά – μέσω των φοιτητικών συλλόγων ή των μαθητικών κοινοτήτων- είτε μεμονωμένα – μέσω της δημόσιας διαβούλευσης-.
- Θετική οπτική και προτάσεις - λύσεις και όχι μόνο εντοπισμός των κακώς κειμένων και άσκηση αρνητικής κριτικής.
- Συμμετοχή στις πολιτικές οργανώσεις –πολιτικές νεολαίες ή κόμματα – και στα κοινωνικά κινήματα, χωρίς όμως φανατισμό και κομματικό πατριωτισμό, που ακυρώνουν την κριτική σκέψη και τη δημιουργική σύζευξη των αντιτιθέμενων απόψεων.
- Συνδικαλιστική δράση –συμμετοχή στις μαθητικές κοινότητες, τους φοιτητικούς συλλόγους και στις οργανώσεις των εργαζομένων- και άρνηση στους χώρους αυτούς κάθε λογικής που θα προτάσσει τα κομματικά και προσωπικά συμφέροντα.
- Ενεργή δράση και στήριξη των μη κυβερνητικών οργανώσεων παρέμβασης στην κοινωνία και το περιβάλλον – Διεθνής Αμνηστία, WWF, GREEN PEACE –. Η εθελοντική συμμετοχή και δράση των νέων στις οργανώσεις αυτές αποτελεί το πιο αισιόδοξο μήνυμα της εποχής μας.
- Αξιοποίηση των δυνατοτήτων του διαδικτύου – χώρος συζητήσεων, ανταλλαγής απόψεων, εναλλακτικής ενημέρωσης-. Είναι χαρακτηριστικό ότι το διαδίκτυο και τα δίκτυα κοινωνικής δικτύωσης (Twitter και Facebook) αποτέλεσαν το βασικό εργαλείο για την εξέγερση των λαών και των νέων στις χώρες της Βόρειας Αφρικής – Αίγυπτος, Τυνησία, Λιβύη-.
- Πολιτιστικές ομάδες που θα προτείνουν μια διαφορετική προσέγγιση και θα αποτελέσουν απάντηση στη μονοκρατορία της τηλεοπτικής εικόνας.

Γ: ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Δεν νοείται ζωντανή, δρώσα και ευφάνταστη κοινωνική και πολιτική ζωή χωρίς την ενεργητική συμμετοχή των νέων. Η καθοριστική συμβολή τους αποτελεί την εγγύηση για τη δημιουργία κοινωνιών που θα μπορούν να καθορίζουν τις εξελίξεις και να προωθούν την ανθρωπότητα σε δρόμους δικαιοσύνης και συναδέλφωσης ιδιαίτερα σε περιόδους κρίσεων.